

Балабан ыйын 19 күнэ – Хоту көһөрүллүү кыттыылаахтарын ахтар-саныыр Кэриэстэбил күнэ

Бу кимнээхтэрин аһыан
Бу кимнээхтэрин суохтаан
Куһун аайы Чурапчым
Чонгодох алаастара
Чункуйа иһийэллэр,
Чуумтуга куустараллар?

Сүрэх биһэр, сэрэйэр,
Дууһа таастар, айманар
Ханнык күндү дьоннорун,
Ханнык мааны оҕолорун
Алаастарым астааларын
Умнуубакка суохтууларын...

Кэбэһийэр ыраах Кэбээһиңэ
Эрэйдээх айаннаах Эдьигээнгэ,
Будуулан буурҕалаах Булунта
Көспүттэрэ ытыы - согуу,
Туустаах харах уутун тоҕо...
Онтон ыла алаастарга
Бу сансарҕыы турдактара.
Айыл „Көһүү“ поэматыттан

Кэм кэрдий кээрэллэстэн
Көрө аахкыт кэриэс буолун-
Кэриэстээн үйөтүнөн
Өлүөнэ Жэ үрдүгэр
Сылааах сиригэр тийэһинэр,
Соһүргэстээн курутуулан
Чурапчы сиригиттэн
Дойду ытык буорун
Үйөүрөз хаһытардылар...

Атырдыах ыйын 16-21 күннэригэр
Дьокуускайтан
“Аржаков”
тешлохотунан ыраах айаанга турунну-
бут. Айаахыт сылааһан-соруга-1942
сылааахха Чурапчы оройуонун Мугудай
нэһилиэгиттэн “Дьонкөр”, “Октябрь 20
сыла”, “Торькай” колхозтар
көһөрүлүбүтүгэригэр Эдьигээн сиригэр
тийсэн олохсуйбут сирдэригэр
Сылааахха тийии.

Атырдыах ыйын 17 күнүгэр күн
ортото тешлоход Сылааах
туһаайыаһынан өрүс айааныгар тиги-
стэ. Бу айан кыттыылаахтара, Мугудай
нэһилиэгиттэн 11 киһигээх делегацията
долгуйуу, санаа аймалыаныгар кууста-
ран, харах уулаах Эдьигээн Сылаааҥар
үктэнибит...

Манна 1942 сылааахха тийсэн
көһөрүлүүтэ сылдыбыт, очолоро 4
эрэ саастаах оҕо, билигин ытык
кырдыаҕас Самсон Егорович Сивцев көр-
төһүннээн
Александра
Иннокентьевнаһын тийбигэртэ олус
дизн долгутуулаах буолла. Ону сэргэ
эмиз бу Сылааахха көһөрүлүүтэ
сылдыбыт дьон оҕолоро, эизинэрэ
бааллар. Делегацияны Мугудай
нэһилиэгин баһылыга Кузьма
Иннокентьевич Пермяков уонна
Хатыльпааҕы Көһөрүлүү музейын
директора Чичигинарова Марфа
Владимировна сайаан илдьэ сырытты-
лар.

Сылааах сиригэр тийбит
делегацияны Баахынай нэһилиэгин
олуктоохторо, баһылык Антонов
Николай Иванович, Эдьигээн
нэһилиэгин баһылыга Сорокин Василий
Николаевич, Эдьигээн улуунун пенсио-
най тэригэ начальнига Татаринова

Тансия Владимировна көрүстүлөр. Аал
уоту оттон, хотугулуу сиринэн арчыла-
нан, ыраастанан, баай астаах сандаһыга
өрүс баһытын арааһынан, көтөр кыыт
этиэн-аһыан күндүлөһөнүбит.

Манна мустубут дьон бука бары
Сылаахтан түрүтүгэһтэрин биһирэстэн,
түрүтүгэрин, ийэлэрин-аҕаларын мэтири-
этэрин тута сырыттылар. Сылааах
сиригэр көһөрүлүүтэ кэлбит уонна
онно үйэ-саас тухары көмүс унуохтара
хаалбыт дьону кэриэстээн ойдобунньук
бэлэ-мемориальнай дуоска уурдулар.
Дойдубутуттан Мугудай сиригээн илди-
ибит ытык буору кутан хааллардылар,
эизинэрэ, оҕолоро хараастан-курутуулан
сайама ыйааһылар. Чурапчы делегацията
Сылааах сирэ-уота чөкө, чөл бэйэтэни
хараллан турарын, маһа-ото элбэҕин
бэлэстэбигэригэр илгэн-хоту сир дьонно,
олуктоохтор үөрдүлөр.

Атырдыах ыйын 18 күнүгэр

МУГУДАЙДАР—СЫЛАААХХА

Баахынай нэһилиэгэ 70 сааһын туолар
республиканскай таһымнаах
үбүлүйдээх дыһалларыгар кыттыыны
ылыбыт. Чурапчы сиригээн тийбит
делегация дойду сиринэн-туомунан аал
уоту оттон, алтыс түһэрэн, дойду үрүн
аһынан, сылыттан этинэн олохтоохтору,
кэлбит үтүө-мааны ыалдьыттары айах
туттубут.

Мугудай нэһилиэгин баһылыга
Кузьма Иннокентьевич Баахынай
нэһилиэгэр, оскулатыгар, музейга анаан
Чурапчы улуунун сырдыгар, Мугудай
нэһилиэгин көспир, көһөрүлүү
туһунан аһаан тахсыбыт киһигэри
бэлэх туттаран олохтоохтор үөрдүлөр
үрдөгө. Баахынай нэһилиэгин ытык
кырдыаҕастара Чурапчыттан тийсэн
түрүтүгэрин кэриэстин сылдыар биһити
ытык дьоммутугар Самсон Егоровичка,
Александра Иннокентьевнаҕа долгуйан
махтан тыһаларын эттилэр, бэлэхтэри
туттардылар. Маһы тэгэ көһөрүлүү
музейын сайдааччыта
М.В.Чичигинарова дьылгэригэр анаан

тийсэн көрсөн, көпсөтөн Баахынай
нэһилиэгин ытык кырдыаҕастарын кытта
көрүстэ, “Торькай” колхоз дьонун кытта
биһиргэ олохсуйбут Сылааах олохтооҕо
Ильинова Ефдокия Васильевна харах
уулаах көпсөһүгэ ахтыы ыла. 1942
сылааахха Чурапчыттан көһөрүүтэ
тийбит Уус Ньукудай дьон маас ууһа
киһи оҕорон хааларбыт хопхотун уура
сылдыарын көрдүлөр. “Бу хопхоту
таһастын утан өлүкхүтү ол дойдуга
илдьэ барыам”, дьон кэриэс тыһын
этэххитэ.

Атырдыах ыйын 19 күнүгэр Эдьигээн
улуунугар кэлэн истин-сылаас
көрсүһүүбүт салҕанна. Делегацияны
Эдьигээн нэһилиэгин баһылыга
Сорокин Василий Николаевич уонна
Эдьигээнгэ олорор Чурапчыттан
түрүтүгэһ Петрова Раиса Николаевна
арыаллан илдьэ сырыттылар. Аһа
программанын араас тэрээһиннэргэ
сырыттылардылар. Эдьигээн улуунун
ытык көрө мистэлэрин көрдөрдүлөр.
Көрө улуус дыһалтатын баһынай
таһыгар улуус салалтатын уонна ытык

кырдыаҕастарын кытта торжественнай
дыһал ытыһыһанна. Истин-ийирэх
ахтыы, ырыа-тойук, ээрдэһэр буолулар.

Мугудай нэһилиэгин баһылыга
Пермяков К.И. уонна Баахынай
нэһилиэгин баһылыга Антонов Н.В. бу
сылдыбытын өссө биһирэстэн
Эдьигээн улуунун Баахынай нэһилиэгин
уонна Чурапчы улуунун Мугудай
нэһилиэгин икки арыалларыгар
дөһөрлөһүү ситимин быһаакка сибээс
олуктоохтут дьон сэтгэ пууннаах
дуосаар оҕорсон иһи багастаһытара
дьон сэргэ санаатын-сүрүтүн көтөхтө.

Ити курдук үс күн устата ыраах
хоту Эдьигээн сиригэр сылдыаа-
көһөрүлүү 75 сылаан үбүлүйүөн
анаан баран сылдыбыт ситэн, аһыан,
дуоһуйан, санаабыт күүһүрөн тыһыла-
ах Чурапчыбылар атырдыах ыйын 21
күнүгэр кэлибит.

М.ЧИЧИГИНАРОВА,
Хатыльпааҕы көһөрүлүү
музейын директора.

